

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 33/22
U Luxembourg 22. veljače 2022.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u spojenim predmetima
C-14/21 i C-15/21 Sea Watch

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika A. Rantosa, privatni brodovi koji obavljaju redovnu djelatnost traganja i spašavanja na moru mogu biti predmet nadzora usklađenosti s međunarodnim standardima koji obavlja država luke

Na temelju prava Unije, država luke može donijeti mjere zabrane plovidbe ako utvrđene nepravilnosti očito ugrožavaju sigurnost, zdravlje i okoliš

Sea Watch je neprofitna humanitarna organizacija sa sjedištem u Berlinu (Njemačka). Bavi se osobito djelatnošću traganja i spašavanja na moru te tu djelatnost obavlja u međunarodnim vodama Sredozemnog mora pomoću brodova čiji je istodobno vlasnik i brodar. Među tim su brodovima Sea Watch 3 i Sea Watch 4 koji plove pod njemačkom zastavom te su certificirani kao „brodovi za opći/višenamjenski teret”. Nakon što su brodovima u ljetu 2020. provedene operacije spašavanja i osobe spašene na moru iskrcane u luci u Palermu (Italija) i luci u Portu Empedocleu (Italija), lučke kapetanije tih dvaju gradova provele su detaljnije inspekcijske preglede tih brodova zato što su oni bili uključeni u obavljanje djelatnosti traganja i spašavanja na moru iako za tu uslugu nisu bili certificirani i zato što su ukrkali daleko veći broj osoba od onog za koji su bili certificirani. Inspekcijskim pregledima otkriven je određen broj tehničkih i operativnih nedostataka od kojih se za neke smatralo da očito ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili okoliš, tako da su kapetanije naložile zabranu plovidbe navedenih brodova.

Sea Watch je nakon zabrane plovidbe brodova Tribunaleu amministrativo regionale per la Sicilia (Okružni upravni sud za Siciliju, Italija) podnio dvije tužbe u kojima je, među ostalim, tražio poništenje mišljenja o zabrani plovidbe i inspekcijskih izvješća donesenih prije tih mišljenja. U prilog svojim tužbama Sea Watch je u biti tvrdio da su kapetanije koje su donijele te mjere prekoračile ovlasti dodijeljene državi luke, kako proizlaze iz Direktive 2009/16¹ i kako su protumačene s obzirom na međunarodno običajno pravo i primjenjive konvencije.

Slijedom toga, Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Okružni upravni sud za Siciliju) uputio je Sudu prethodna pitanja kako bi saznao primjenjuje li se Direktiva 2009/16 na predmetne brodove, ali i kako bi se pojasnili uvjeti i opseg ovlasti nadzora koji obavlja država luke, kao i uvjeti za zabranu plovidbe broda.

U danas iznesenom mišljenju nezavisni odvjetnik Athanasios Rantos smatra **da se Direktiva 2009/16 primjenjuje na brodove** kao što su predmetni brodovi koji, iako su **registrirani kao „brodovi za višenamjenski teret”, obavljaju djelatnost traganja i spašavanja na moru**. Naime, **Direktiva 2009/16 primjenjuje se na sve brodove** i njihove posade koji pristaju u lukama ili na sidrištima države članice kako bi uspostavili sučelje brod/luka. Iz područja primjene te direktive isključene su, kad je riječ o brodovima koji se koriste za negospodarske svrhe, samo točno određene kategorije brodova, na koje je zakonodavac htio ograničiti iznimku².

¹ Direktiva 2009/16/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o nadzoru države luke (SL 2009., L 131, str. 57.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 14., str. 83.), kako je izmijenjena

² Riječ je o javnim brodovima koji se koriste za negospodarske svrhe i jahtama namijenjenima razonodi koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost (članak 3. stavak 4. Direktive 2009/16).

Prema njegovu mišljenju to utvrđenje potvrđuju ciljevi **Direktive 2009/16**, među kojima je **doprinos drastičnom smanjenju broja nedovoljno kvalitetnih brodova** koji plove vodama pod nadležnošću država članica kako bi se, među ostalim, **poboljšali sigurnost, zaštita od onečišćenja te uvjeti života i rada na brodu**.

Kad je riječ o **uvjetima koji opravdavaju dodatni inspekcijski pregled koji obavlja država luke**, nezavisni odvjetnik smatra da je očito **da brod koji sustavno prevozi broj osoba koji je veći od maksimalnog broja osoba koje se u skladu sa svjedodžbama može prevoziti, u određenim okolnostima može predstavljati opasnost za osobe, imovinu i okoliš**. Takva okolnost u načelu može predstavljati „**nepredviđeni čimbenik**” te može **opravdati „dodatni inspekcijski pregled”** u smislu Direktive 2009/16³. **Međutim, riječ je o činjeničnoj provjeri koju u svakom slučaju zasebno provodi nacionalni sud** i koja se ne može odnositi samo na formalno utvrđenje razlike između broja prevezenih osoba i broja osoba čiji je prijevoz dopušten, nego u okviru koje treba konkretno ocijeniti opasnosti takvog ponašanja uzimajući u obzir **obvezu spašavanja na moru** predviđenu međunarodnim običajnim pravom⁴.

Kad je riječ o **opsegu nadzora koji obavlja država luke**, nezavisni odvjetnik podsjeća na to da se **detaljniji inspekcijski pregled obavlja kada nakon prvotnog inspekcijskog pregleda postoje „očiti razlozi” za vjerovanje da stanje broda ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve međunarodne konvencije**. U ovom se slučaju „očiti razlog” odnosi na činjenicu da su pregledom potvrda i druge dokumentacije utvrđene netočnosti. Takav se nadzor stoga ne odnosi samo na formalne zahtjeve predviđene u svjedodžbama povezanim s klasifikacijom broda, nego se zapravo odnosi na usklađenost tog broda sa svim pravilima međunarodnih konvencija koja se primjenjuju u području sigurnosti, zaštite od onečišćenja te uvjeta života i rada na brodu, uzimajući u obzir stvarno stanje broda i njegove opreme, kao i djelatnosti koje stvarno obavlja te one za koje je klasificiran. Nezavisni odvjetnik pojašnjava da u pravu Unije ili u međunarodnom pravu sada ne postoji klasifikacija brodova koji obavljaju djelatnosti traganja i spašavanja na moru te pritom naglašava da okolnost da se brod ne koristi u skladu s njegovim svjedodžbama može predstavljati povredu zahtjeva koji se odnose na operativne postupke na tom brodu i osobito opasnost za osobe, imovinu ili okoliš.

Slijedom toga, nezavisni odvjetnik zaključuje da država luke ima pravo osigurati poštovanje međunarodnih konvencija i zakonodavstva Unije koji se primjenjuju u području pomorske sigurnosti, zaštite morskog okoliša te uvjeta života i rada na brodu, uzimajući u obzir djelatnosti koje stvarno obavlja brod, pod uvjetom da takav nadzor ne zadire u nadležnost države zastave u pogledu klasifikacije broda, ni u poštovanje obveze spašavanja na moru. **Puka činjenica da brod sustavno obavlja djelatnost traganja i spašavanja na moru ne znači da taj brod ne mora poštovati zahtjeve koji se na njega primjenjuju na temelju međunarodnog prava ili prava Unije** te ne sprečava da se u pogledu tog broda donese rješenje o zabrani plovidbe na temelju članka 19. te direktive ako on ta pravila povrijedi.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu u punoj neovisnosti pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor

³ U skladu s točkom 2.B. dijela II. Priloga I. Direktivi 2009/16 i njezinim člankom 11., država luke provodi dodatne inspekcijske preglede brodova samo ako postoje „odlučujući čimbenici” ili „nepredviđeni čimbenici” koji su iscrpno navedeni. Među nepredviđenim čimbenicima navode se „brodovi kojima se upravljalo na način opasan za osobe, imovinu ili okoliš”.

⁴ Obveza spašavanja na moru koju ima kapetan broda na temelju međunarodnog običajnog prava osobito se propisuje člankom 98. Konvencije o pravu mora. Stavak 1. te odredbe, naslovljene „Dužnost pružanja pomoći”, glasi: „Svaka država zahtijeva od zapovjednika broda koji vijori njezinu zastavu, ako on to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod, posadu ili putnike: (a) da pruži pomoć svakoj osobi koja se nađe u moru, a kojoj prijete opasnost; (b) ako je obaviješten o njihovoj potrebi za pomoć, da zaplovi punom brzinom u pomoć osobama koje su u nevolji, utoliko koliko se može od njega razumno očekivati da tako postupi [...]”.

pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293